

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 645/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného advokátkou JUDr. Helenou Čerešňovou, Horné predmestie 216/16, Svätý Jur, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/42/2024 z 18. júna 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 28. augusta 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že v konaní pôvodne vedenom Okresným súdom Bratislava I (aktuálne Mestským súdom Bratislava IV, pozn.) pod sp. zn. 7C/231/2010 sa sťažovateľ podanou žalobou domáhal proti KOMUNÁLNEJ poisťovni, a.s. Vienna Insurance Group (ďalej len „žalovaná“), ako poisťovateľovi motorového vozidla zaplata sumy 13 166,07 eur s príslušenstvom z titulu nevyplatennej časti poisťného plnenia v rozsahu, v akom poisťné plnenie nebolo vyplatené lízingovej spoločnosti ako vlastníčkovi motorového vozidla.

3. Rozsudkom č. k. 7C/231/2010-335 zo 14. septembra 2020 (v poradí druhým, pozn.) okresný súd uložil žalovanej povinnosť uhradiť sťažovateľovi sumu 13 166,07 eur spolu s príslušenstvom. V odôvodnení uviedol, že v konaní nebolo sporné, že sťažovateľ uzatvoril so žalovanou 23. októbra 2007 poisťnú zmluvu o havarijnom poistení motorového vozidla aj pre prípad poisťného rizika krádeže predmetu poistenia. V danom prípade došlo k poisťnej udalosti, ktorou odcudzeniu motorového vozidla a oprávnenej osobe z poisťnej zmluvy tak vznikol nárok na vyplatenie poisťného plnenia, pričom výška škody na motorovom vozidle bola 26 332,15 eur. Žalovaná na základe oznámenia o vzniku poisťnej udalosti vykonala jej likvidáciu a na základe šetrenia poisťnej udalosti priznala poisťné plnenie v sume 26 332,15 eur, pričom toto poisťné plnenie znížila o 50 % s poukazom na porušenie povinnosti sťažovateľa vyplývajúcej z čl. VI bodu 5 všeobecných poisťných podmienok, podľa ktorého bol sťažovateľ povinný predložiť žalovanej všetky originálne kľúče vrátane náhradných, prípadne ich kópie a ovládače od zabezpečovacieho zariadenia od motorového vozidla dodané výrobcom. K výplate teda žalovaná určila len sumu 13 166,07 eur, ktorú poukázala na účet lízingovej spoločnosti UniCredit Leasing Slovakia, a.s., z titulu dohodnutej vinkulácie poisťného plnenia. Spornou v konaní ostala otázka aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľa. Okresný súd dospel k záveru, že sťažovateľ pri uzatváraní poisťnej zmluvy vystupoval súčasne ako poisťník aj ako poistený, pričom z predmetnej poisťnej zmluvy, ktorej predmetom bolo poistenie cudzieho majetku, ani nevyplýva, že by poisteným mal byť niekto iný ako sťažovateľ, ktorý má právo na poskytnutie poisťného plnenia. Súčasne konštatoval, že medzi stranami sporu nedošlo k platnému dojednaniu vinkulácie, keďže v poisťnej zmluve nebol písomne vymedzený jej obsah. Súd prvej inštancie uzavrel, že sťažovateľ je v predmetnom spore aktívne vecne legitímovaný, keďže je oprávnenou osobou na prijatie poisťného plnenia v súlade s poisťnou zmluvou a s § 815 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom nebola platne dojednaná vinkulácia poisťného plnenia ani postúpenie nároku na poisťné plnenie. Zároveň zastával názor, že na strane žalovanej neexistoval dôvod na krátanie poisťného plnenia, preto vyhodnotil celý uplatnený nárok sťažovateľa ako dôvodný.

4. Na základe odvolania žalovanej Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 14Co/6/2022-413 z 21. novembra 2023 rozsudok okresného súdu zmenil podľa § 388 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, že žalobu zamietol. Konštatoval nesprávny právny záver okresného súdu týkajúci sa aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľa z dôvodu, že v posudzovanej veci bol poistený majetok lízingovej spoločnosti, nie majetok sťažovateľa, a teda škodu v dôsledku poisťnej udalosti utrpela lízingová spoločnosť ako vlastník motorového vozidla, nie sťažovateľ ako lízingový nájomca. Aj poisťné plnenie s prihliadnutím na obsah zmluvných dojednaní, s ktorými bol sťažovateľ pri uzatváraní lízingovej zmluvy a poisťnej zmluvy oboznámený, patrí lízingovej spoločnosti. Nedostatok aktívnej legitímácie sťažovateľa je dôvodom na zamietnutie žaloby. V tejto súvislosti odkázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/198/2007 z 30. septembra 2008.

5. Proti predmetnému rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodil z § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, namietajúc nesprávne právne posúdenie otázky aktívnej vecnej legitímácie.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP. S poukazom na svoje rozhodnutie sp. zn. 8Cdo/100/2017 z 29. novembra 2018, ktoré je podľa dovolacieho súdu plne aplikovateľné aj na vec sťažovateľa, uviedol, že lízingový

nájomca je aktívne vecne legitimovaným na podanie žaloby o zaplatenie (nevyplatenej časti) poistného plnenia len v prípade, ak sa voči nemu lízingová spoločnosť preukázateľne domáha úhrady zvyšnej časti lízingového úveru (prevyšujúcej poukázané poistné plnenie), pričom žaloba musí smerovať tak proti poisťovni, ako aj samotnej lízingovej spoločnosti a žalobca sa môže domáhať len toho, aby poisťovňa zaplatila lízingovej spoločnosti poistné plnenie (resp. jeho nevyplatenú časť) s tým, že v rozsahu poskytnutého poistného plnenia zanikne povinnosť lízingového nájomcu vrátiť lízingovej spoločnosti dosiaľ neuhradenú časť lízingového úveru. V konaní nebolo medzi stranami sporné, že žalovaná poukázala poistné plnenie krátené o 50 % priamo lízingovej spoločnosti ako oprávnenej z vinkulácie, pričom sťažovateľ sa proti žalovanej domáhal doplatenia zvyšnej časti poistného plnenia tvrdiac, že toto bolo krátené nedôvodne. Zo skutkových zistení odvolacieho súdu, ktorými je dovolací súd viazaný (§ 442 CSP), pritom nevyplývalo, že by sťažovateľ v konaní preukázal, na základe čoho mal za to, že mu zvyšná časť nevyplateného poistného plnenia prislúcha. Hoci lízingová spoločnosť sťažovateľa vyzvala na úhradu nedoplatku dlžných čiastok lízingového úveru v sume 7 360,79 eur, sám sťažovateľ vo vyjadrení zo 16. decembra 2019 uviedol, že tento nedoplatok od neho lízingová spoločnosť nikdy nevymáhala a tento je v súčasnosti už premlčaný a existuje len vo forme naturálnej obligácie. Podľa dovolacieho súdu tak nemožno prijať iný záver než ten, že sťažovateľ v konaní nebol aktívne vecne legitimovaný.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ svoju ústavnú sťažnosť nasmeroval proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, ktorému vytyka, že mu bez opory v zákone a bez riadneho odôvodnenia znemožnil uplatňovať jeho práva proti žalovanej, ktoré mu vyplývajú z poistnej zmluvy. Tvrdí, že dovolací súd bez odkazu na príslušné hmotnoprávne ustanovenie a v rozpore s obsahom súdneho spisu vyžadoval ako podmienku na možnosť uplatňovania práv sťažovateľa z poistnej zmluvy podanie žaloby o zaplatenie poistného plnenia v prospech lízingového prenajímateľa. V tomto smere zdôraznil, že poistná zmluva uzatvorená medzi sťažovateľom a žalovanou je samostatným kontraktom a rovnako je samostatným zmluvným vzťahom lízingová zmluva uzatvorená medzi sťažovateľom a lízingovým prenajímateľom, ktorý, navyše, nikdy nebol zmluvnou stranou poistnej zmluvy a nemienil si ani uplatňovať nároky z nej plynúce. S odkazom na § 794 a § 50 ods. 3 Občianskeho zákonníka tak mal len sťažovateľ právo domáhať sa proti žalovanej plnenia na súde. Zastáva názor, že žalovaná nebola oprávnená vyplatiť ani 50 % časť poistného plnenia lízingovému prenajímateľovi, pretože na to nemala právny titul. Ďalej sťažovateľ označuje za „absurdný“ názor dovolacieho súdu, že hoci sťažovateľovi vznikla ujma v jeho majetkovej sfére, nemá aktívnu vecnú legitímáciu, aby sa domáhal poistného plnenia proti žalovanej, ale môže poistné plnenie žiadať poukázať v prospech lízingového prenajímateľa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo ako neprípustné odmietnuté dovolanie sťažovateľa.

9. Ústavný súd sa preto s prihliadnutím na svoje postavenie ochrancu ústavnosti zameral pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti na posúdenie, či rozhodnutie o dovolaní sťažovateľa zo strany najvyššieho súdu nevybočilo z mantinelov ústavne konformného posúdenia jeho vlastnej právomoci.

10. V tejto súvislosti ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že si plne uvedomuje úlohu najvyššieho súdu v civilnom procese, ktorý rozhoduje ako dovolací súd v už právoplatne skončenom spore. Rešpektuje aj jeho vlastnú diskreciu vo vzťahu k posudzovaniu prípustnosti a dôvodnosti dovolania, čo však nevyklučuje, aby ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti následne preskúmal, či právomoc najvyššieho súdu bola realizovaná ústavne konformným spôsobom. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom jeho kontroly iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

11. Po dôkladnom preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia však pochybenie ústavnoprávnej intenzity ústavný súd neidentifikoval.

12. Porušenie práva na spravodlivé súdne konanie má podľa sťažovateľa spočívať v nesprávnom právnom názore dovolacieho súdu o nedostatku jeho aktívnej vecnej legitímácie v spore o zaplatenie poistného plnenia za poistnú udalosť (odcudzenie motorového vozidla) prevyšujúceho rozsah už poskytnutého plnenia poukázaného vlastníkovi predmetu poistenia (lízingovej spoločnosti). Tvrdí, že nesprávnym posúdením uvedenej zásadnej otázky mu bolo upreté domáhať sa svojho práva proti žalovanej.

13. Z relevantnej časti napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd skonštatoval správnosť záveru odvolacieho súdu, že sťažovateľovi ako lízingovému nájomcovi nesvedčí aktívna vecná legitímácia, pričom, vychádzajúc zo svojho rozhodnutia sp. zn. 8Cdo/100/2017 (publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 30/2019), ktoré považoval za aplikovateľné aj na posudzovanú vec sťažovateľa, uzavrel, že sťažovateľ ako lízingový nájomca by bol aktívne vecne legitimovaným na podanie žaloby o zaplatenie (nevyplatenej časti) poistného plnenia len v prípade, ak by sa voči nemu lízingová spoločnosť preukázateľne domáhala úhrady zvyšnej časti lízingového úveru (prevyšujúcej poukázané poistné plnenie). Žaloba by pritom musela smerovať tak proti žalovanej poisťovni, ako aj proti samotnej lízingovej spoločnosti a sťažovateľ by sa mohol domáhať len toho, aby poisťovňa zaplatila priamo lízingovej spoločnosti poistné plnenie (resp. jeho nevyplatenú časť) s tým, že v rozsahu poskytnutého poistného plnenia by zanikla povinnosť sťažovateľa vrátiť lízingovej spoločnosti dosiaľ neuhradenú časť lízingového úveru (bod 17 napadnutého uznesenia). V prerokúvanej veci však zo zisteného skutkového stavu, ktorým bol najvyšší súd viazaný, vyplývalo, že lízingová spoločnosť ako vlastník odcudzeného motorového vozidla od sťažovateľa nevymáhala nedoplatok úveru, pričom úhradu zvyšnej časti kráteného poistného plnenia si neuplatnila ani proti žalovanej (bod 19 napadnutého uznesenia). Súčasne dovolací súd zdôraznil, že rozhodovacia prax sa ustálila na závere, že v čase trvania lízingového vzťahu môže škoda na predmete lízingu vzniknúť len lízingovému prenajímateľovi ako jeho vlastníkovi, ktorý tak bol jediný oprávnený domáhať sa proti poisťovateľovi (žalovanej) úhrady zvyšnej časti kráteného poistného plnenia.

14. K už prezentovaným záverom najvyššieho súdu (a odvolacieho súdu) nemožno mať žiadne ústavnoprávne výhrady. Najvyšší súd v reakcii na sťažovateľom namietané nesprávne posúdenie otázky jeho vecnej legitímácie zreteľne a pomerne vyčerpávajúco objasnil, že táto sťažovateľovi ako lízingovému nájomcovi v ním iniciovanom spore nesvedčí, pričom vychádzal zo svojej skoršej judikatúry, v ktorej bola obdobná otázka už riešená (bod 18 napadnutého uznesenia). Ústavný súd tak nemôže prisvedčiť námietke sťažovateľa, že najvyšší súd mu uprel právo domáhať sa svojho nároku proti žalovanej, keďže otázka vecnej legitímácie bola v konaní predmetom dokazovania a sťažovateľovi sa nepodarilo preukázať, že je nositeľom tvrdeného hmotného práva. Po preskúmaní napadnutého uznesenia preto konštatuje, že nebola zistená žiadna skutočnosť, ktorá by signalizovala ústavne nekonformný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone, preto jeho záver o odmietnutí dovolania sťažovateľa podľa § 447 písm. c) CSP ústavný súd nepovažuje za ústavne neakceptovateľný či arbitrárny.

15. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

16. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa formulovanými v petite jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu